

Szerkesztőség:

Rimaszombat, Kossuth Lajos-
utca 37. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTOKON.

Felelős szerkesztő: Dr. TERHES SÁMUEL.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
8. sz. a. a könyvkereskedésben
— Ide intézendők a kiadó hiva-
talt illető előfizetés, hirdet-
mény, nyilváltér és egyéb felszó-
lalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tíl-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilváltér:

Egy sor 40 fillér

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Március 15.

A honfiai kegyelet és a hazafias lelkesedés örömtűzei ez évben is szépen kigyulladtak vármegyénk és városunk minden számottevő testületében, jóra való egyesületében.

A magyar szabadságharc hősi epopreájának nagyszerűsége és csodássága az egyre tünező, távolodó évekkel folyton folyvást nő, mélyül és erősödik.

Hőseink jelleme évről-évre fenségesebbé lesz. Nagy tetteiket, hősi küzdelmüket a nemzeti kegyelet és a hála a dicsőségnek, a fenségnek egyre fokozódó fényével sugározza körül.

Ha fantosaink rólok zengenek hősi dalokat, ha szónokaink őket magasztalják ünnepi beszédekben: a nemzet milliói összegyűlnek és mély-séges áhitattal, néma csöndben, a szemekben örömkönnnyekkel, a szívben a hazaszeretet magasan lobogó lángjával figyelnek rájuk, hallgatják őket, mint egykor a Homérosz népe, hálás közönsége!

Amely vármegyének, amely városnak és falunak népe így tud ünnepelni, így becsüli meg nagyjait és így tud és így akar emlékezni róluk: az a megye, az a község, az a nép méltó őseihez; méltó egy boldogabb jövőre, egy szebb és virágosabb tavaszra!

A vármegye székvárosában, Rimaszombatban e szép nap minden órája kora reggeltől késő éjfélig szakadatlan, szebbnél-szebb hazafias ünnepségek között telt el.

A város utcái már a hajnali órákban gazdag ünnepi díszet öltöttek. Töméntenemzeti zászlót lengetett a langyos márcziusi szellő. A tavaszi napsugár pedig egész nap az ünnepelőbe öltözött szalagos, kokárdás ifju sereggel, a lelkesülő felnőttekkel és a multak emlékein elmerengő aggastyánokkal versenyt mosolygott és ünnepelt. — Az első ünnep:

Az áll. elemi fiu- és leányiskolában a gondnokság tagjai és nagyszámú közönség jelenléte mellett reggel 9 órakor vette kezdetét az ünnepély, melyen a növendékek hazafias dalokat énekeltek s verseket szavaltak. A fiúiskolában Paál Gyula, a leányiskolában pedig Bodor László tanítók tartottak szép, a gyermekek felfogásához alkalmazott beszédeket.

A községi polgári leányiskola esinösen feldíszített termében 10 órakor szintén nagy közönség jelent meg, hol Kathona Géza tanár tartott egy formában és tartalomban egyaránt a köznapiaságból kiemelkedő lendületes szép beszédet a leánykákhoz, mint a haza édes reménységéhez. — A műsor a következő volt: 1. „Hymnus” karének, 2. „Hymnus” szavaltá Timkó Margit, 3. „Hazaszeretet,” szavaltá Varga Mária, 4. „Szárnyat ölt fel . . .” magán- és karének, 5. Ünnepi beszéd. Tartotta: Kathona Géza, 6. „Kossuth dal” karének, 7. „Kossuth sirja,” szavaltá Singer Lenke, 8. „A zászló,” szavaltá Szova Ilona, 9. „Páris ifjai” karének, 10. Záróbeszéd.

A városi ünnepségek központja mint mindenkor, úgy most is délután folyt le az **egyesült protestáns főgimnáziumban**.

Az ifjuság az iskola nagy zászlója alatt a tamásfalvi kőműves fuvózenekar kísérete mellett a Széchenyi kertetől úgy fél 3 óra tájt ünnepi körmenetben bejárván a város főbb utcáit és tereit, 3 órakor bevonult a tornacsarnokba, a mely akkor már szorongásig megtelt érdeklődő szép közönséggel. S jóllehet a gondos tanári kar közel 200 ülőhelyről gondoskodott, a hölgyek s külön a nagy asztal körül az igazgatótanács tagjai számára, a 200 négyzetöves terem most is szűknek bizonyult anynyi ünnepelő befogadására.

A minden tekintetben hagyomány szerintleg szépen sikerült ünnepély következőképen folyt le: A Hymnusnak együttes eléneklése után a főgimnázium ifju igazga-

tója Loysch Ödön lépett a felolvasó asztal elé s a következő eszmékben és gondolatokban gazdag szép beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt:

„Mélyen tisztelt ünnepelő közönség!
Kedves fiatal barátaim!

Örömtűzek gyuldnak ki a mai napon szép hazánk minden helyén.

A lelkesedés izzó lángjai törnek mindenütt az ég felé, bearanyozva áldó sugarakkal a mindennapi megélhetés nehéz harcában elborult kédélyvilágot, kiragadva egy pillanatra a nemzeti élet szürke egyhanguságából. Egy érzés hatja ma át hazánk millióit: a kivívott szabadság büszke öröme; egy tudat rombolja le a társadalmi különbségek erős korlátait: az egyenlőség nemes tudata. Keresztényekké lettünk a mai napon, a szó igazi, magasztos értelmében, mert testvéreké lettünk!

Március idusa van ma. 56 éves évfordulója annak a napnak, a melyen a filozófiai jog hadat üzent a történelmi évszázadok által szentesített hagyománynak, a melyen az örök eszme megküzdött a fennálló viszonyokkal, a melyen a közvélemény harcra kelt a közhatalommal. Evfordulója azoknak az időknek a midőn nagyszerű küzdelemben, pirosló harcmezőkön át, villogó fegyverben, bőmbőlő ágyúk rettenetes zenéjében tartotta bevonulását a történelem színpadjára egy tényező, a melylyel évezredeknek nem kellett számolniok, mert az emberi tökéletesedés szent eszméje nem szőlította még aktióba: a nép

Sohasem látott a világ ilyen küzdelmet. Embervér áztatja földünket, a mióta a legelső két ember egymás mellett letelepedett; véres harcuk szakadatlan láncolata jelöli az emberiség történelmének útját. De sohasem küzdött az emberiség oly magasztos ideálért, oly tényszerű célért, mint mi 1848-ban.

Es mégsem magyar e küzdelem. Nem a nép lelkéből fakadt, nem Hungaria istenasszony virrasztott bölcsőjénél.

Magyar a Rákóczy szabadságharca, magyar a Thököly felkelése, magyar talán a Bocskay és Bethlen-féle mozgalom, bár ez utóbbinak intim vonásait a messze évszázadok elmosták. 1848 nem az 1848 nak nincs népies irodalom, a nép keservét és bánatát, a nép örömet nem zengik nóták az ég felé. A Rákóczy és Thököly felkelése megmozgatta a nép érzelmevilágát; ez a specialisan magyar mozgalom megszólaltatta azokat a mi nemzetünk szívére jellemző dalos hurokat, oly bánatos hangon, majd oly eggyetvő örömmel, hogy hallatukra két évszázad multán is felpeszűl vértünk, megdobban a szívünk. Ha ez időkből semmi más nem maradt volna reánk, mint tisztán a kurucznoták, akkor is tudnánk mindannyian, hogy a kor, a mely ezeket szülte, a magyar érzés, a magyar öntudat, a magyar szabadság legteljesebb kora volt. 1848 nem járta úgy át a nép gondolkodását, hogy érzelmei dalokban jutottak volna kifejezésre. Az a lelkesedés, a mely nagy időkben a társadalom minden rétegét magával sodorja, ez alkalommal is elragadta a tömeget és a magyar jellem kiegészítő részét képező vitézség oly bámulatos köztetteket szült, mint a minők a Thököly és Rákóczy népharcaiban láttak napvilágot. De azért az 1848-iki szabadságharc mégsem magyar, hanem a francia forradalom fia, jelszavai a világpolgárság jelszavai, ezélja az emberiség egyetemes boldogítása. A népfélség, az emberi jogok, a liberalismus, az alkotmányosság oly fogalmak, a melyek nagy értelmi fejlettséget tételeznek fel és így nem mehettek át a köznép vérébe. Azért 1848 a művelt elem ideális küzdelme, Rákóczy kora a magyar nép felkelése. 1848 egyetemes emberi szabadságharc, Rákóczy kora nemzeti háboru. 1848 ban kimagasló, de mégis csak kiegészítő része egy világmozgalomnak. Rákóczy kora magában álló territorialis fegyverfogás. 1848 ban a világ lázas érdeklődése kísérte küzdelmünket, mert eszméi a földkerekség minden művelt emberét lelkesítették. Rákóczy kora nyomtalanul tünt el a történelem eseményeinek végtelen tengerében, mert Rákóczy szózata csak magyar szívben talált visszhangra. És ezek miatt 1848 nagyobb a küzdelemben, gyorsabb a kifejlődésben, gyászosabb a bukásban, magasztosabb a következményeiben. Rákóczy kora magyarabb, mélyrehatóbb, hogy úgy mondjam, nekünk kedvesebb, mert a mi szívünk virága, a mi érzelmeink szülöttje.

Miért ünnepeljük hát mégis március 15-ikét évről-évre, már több mint egy félszázad óta? Miért rezgetti meg szívünk minden hurját e nap emléke? Azért, mert 1848. több egy közönséges szabadságharcnál.

A magyar szabadság megvédelmezésére évszázadok óta állunk fegyverben, ezekhez a harcokhoz már hozzászokhattunk, 1848-ban azonban az ősi szabadság őrzése mellett bebizonyítottuk, hogy a haladó kor általános eszmevilága is bemenetelt talált nálunk, hogy a világmozgató nagy ideálokna partikuláris érdekeinket fel tudjuk aldozni, mert mi is helyet akarunk foglalni ott, a hol az összes művelt nemzetek találkoznak. 1848 ban egy nagyszerű háboruban kimutattuk nagykorúságunkat, titáni küzdelem árán bejutottunk a világtörténelemben, 5 világrész amuló lelkesedése közt tartottuk bevonulásunkat a számottevő nemzetek sorába. Nemzeti bevainkon kívül sikra szállottunk az általános emberi szent jogokért, ez a jelleme 1848 nak és ezt a jellemét fejezi ki az a tény, hogy míg régi szabadságharcainkban magunkban állottunk, addig most a mi sorainkban tündökölték a külföld legkiválóbbjai. A küzdelem azokért az eszmékért folyt, a melyek nagykorúságát a francia forradalom bebizonyította és a melyek az emberi tökéletesedés örök és változhatlan törvényében gyökereznek. Eppen azért nem is bukhattunk el ebben a küzdelemben. Mert a hol egyszer ez az eszme megérlelődik, ott nincs az a rettenetes kéz, nincs az a hajthatatlan akarat, nincs az a földi hatalom, a mely diadalutját megakaszthatná. A világi fegyverletétel feltarthatta egy időre az eszme természetes fejlődését, de nem gátolhatta örökre. A mit 1848. nem vivot ki, azt meghozta 1867. A mit az 1867-iki kiegyezés függőben hagyott, azt megvalósítjuk mi, vagy meghozza a közel jövő.

Mert a küzdelem még nem szűnt meg, csak a fegyverekben történt változás. Apáink karddal és vérrel biztosítottak nekünk helyet a művelt nemzetek sorában. A mi kötelességünk, hogy ezt a pozíciót megtartsuk a szellem fegyvereivel. 1848. megtisztította a középkor maradványait eltorlaszolt helyet, kiküszöbölte az évezredek elavult hagyományokat, megtörte az abszolutizmus minden egészséges fejlődést gátló hatalmát, korlátot szabott a megcsontosodott vallásos hagyományoknak, a szabadság, egyenlőség, testvériség jelszavak alatt tulajdonképen a haladás, fejlődés és tökéletesedés tisztító légáramlatát vezette be a hagyomány ezredéves porával megfertőzött légkörbe. 1848. rombolt. Lerombolta azokat a korlátokat, a melyek az emberi szellemet bélyegbe szorították, a melyek a tudományos fejlődést a vallás dogmaival való összeütközése miatt megakadályozták. Lerombolta a stagnáló hagyományt, hogy a haladással helyettesítse; a tekintélyt, hogy a kritikát állítsa vele szembe. Pusztító munkájában kevés ideje maradt az építésre. Megrajzolta ugyan a tervet, de az utódokra bízta a kivitt. Émelt ugyan épületet a lerokadt régi intézmények helyére, de csak ideiglenest, a pillanatnyi szükségnek megfelelően. Az apáink által kijelölt helyen és az általuk megrajzolt terjedelemben kiépíteni a magyar nemzet jövőjének hatalmas épületét, kiépíteni oly szilárdan, hogy a jövő századok folytatódó munkája erős alapjain megmoghatlanul megállhasson, kiépíteni oly csinnal, hogy a szomszéd nemzetek hasonló alkotásai túl ne szárnyalhassák: ez a mi feladatunk. Fársztó munkák minden alkatrésze az 1848. által lerakott alapon épül fel: ez a történelmi és eszmei kapcsolat a mi korunk és 1848. között.

Nehéz feladatunk sikeres megoldásához erőt, kitarást, lelkesedést apáink dicső küzdelméből meritünk: ez a magyarázata és oka évente visszatérő ünnepélyeinknek, melyek a hazaszeretet és lelkesedés ünnepei.

De a hazaszeretet hangoztatása magában még nem elég, tettekre kell kelniünk. Élőideink magasztos gondolatait meg kell valósítanunk komoly munkával, alapos tudással: ez a tanulsága a március 15-iki ünnepélynek.

Komolyan szólottam hozzátok, mert nektek számtam kizárólagosan szavaimat ifju barátaim! Erzelmi momentumokban gazdag a mi ünnepélyünk műsorának minden pontja. Lelkesedést kelt ez ünnepély szülő napjára való gondolat, gyújtó hatást a szent harc emléke. De ne feledjétek el sohasem, hogy a hazaszeretet phrázis, a lelkesedés szalmaláng, ha nem buzdít tettekre; a mi ünnepélyünk is csak a pusztában elhangzó üres szó, ha nem vonjuk le belőle a benne rejlő komoly tanulságokat. A cselekvés ideje még rátok nem következett be, de azért nem kevésbé komoly a ti feladatotok. Itt készültél elő jövő szerepekre. Itt szerzitek meg a kötelességérzetet, a munkakedvet, a jellemzilárdságot, a tudás azon alapféléteit, a melyek majdan az életben a haza javára fognak gyümölcsöt érlelni. Itt rakjátok le azt a szilárd erkölcsi alapot, a mely nélkül valódi nagyság nincsen. Adja Isten, hogy ez a mai szent nap a tette buzdítás

A tavaszi és nyári idényre a férfi és fiúöltönyök megérkeztek, a nagyjéremű közönség b. figyelmét felhívom ezen nagy választéku ruhakartárra.

Maradok kiváló tisztelettel

REISZ M.

napja legyen, hogyha majd felétek hangzik a „Talpra magyar”, ott állhassatok a küzdők első soraiban felvértezve a szellem fegyverével, eltelve lángoló lelkesedéssel és azzal a szent akarattal, hogy hazánkat nagygyá, dicsővé, az emberi kultúra zászlóvivőjévé, az idealizmus védőbástyájává tesszük.

A nagyszabású és nagyhatású megnyitót a fellekesült közönség óriási tapsokkal és éljenzéssel jutalmazta. Alig csillapult meg ennek moraja, midőn Papp Ferenc VIII. o. t. ajkain hatalmas erővel tört elő a *Talpra magyar!* élénk tetszést aratva. Majd a *Matolcsy Pál* szakavatott, kitűnő vezetése alatt szereplő ifjúsági *dalkör* elzengette szép egyetemes sikerrel a „*Kossuth dalt*”. Erre *Pósa Béla* VIII. o. t. a *Tompa önképző kör* ifjúsági elnöke felolvasta pályadíjjal kitüntetett alkalmi dolgozatát. Bő tapsok jutalmazták gondos munkáját. — Utána *Kovács Lajos* VII. oszt. t. mély érzéssel szavalta el Váradi Antalnak gyönyörű költeményét „*A magyarok Istene*”-t. Nagyon tetszett a költemény is, a szavalás is. Majd az ifjúsági *zenekör* ügyesen előadott melabus *magyar nótái* gyönyörködtek a hallgatókat. S ezek után ismét szavalt következett, *Szűcs István* VII. o. tanulótól, a ki Ábrányi Emilnek nagyon is időszerű „*Márczius 15*” című szép költeményét tolmácsolta sikerrel. — A *dalkör* még a „*Fel fiúk!*” kezdetű indulót lelkesen élénkelvén, *Loysch Ödön* igazgató rövid szavak kíséretében köszöntö meg az ösztöndíj-alapítók és adományozók bőkezűségét s hirdette ki a *Horváth Albert* főgymn. tanár vezetésével a működő ifjúsági önképzőkori pályázatok eredményét.

A megjutalmazottakat a hálas közönség meleg éljenzéssel serkentette a további komoly munkára. Végül az egész közönség — mely a természetszerűleg kifejlődött izasztó melegben mindvégig szíves szeretettel kitartott és végig hallgatta a gazdag műsor minden pontját — helyeiről felállva nagy erővel, igaz, hazafiai lelkesedéssel élénkelte a *Szózatot*. Majd a zenekart még néhány kurucz-nóta elmuzikálására készítvén, csak nagy-nehezen oszlott szét jóleső érzéssel a főgimnáziumi ünnep sikerének hatása zliat.

Az ifjúság jórésze és a városi közönség tömött sorából is jó sokan a gimnáziumból egyenesen **Tamásfalvára** siettek, a hol a *Petőfi egyesület* rendezett 4 és 1/2 órákor pompás ünnepet, a melynek középpontját *Farkas Zoltán* földbirtokosnak, mint a népegyesület védnökének ünnepi beszéde képezte.

A beszéru szónok néhány igen találó vonással megrajzolva a nap dicső emlékeinek képét, részint a bibliából vett példázatokkal, részint a magyar népmese-kincséből merített hasonlatokkal megvilágította márczius 15-ének jelentőségét a népre, kiváltképen pedig a „*Tamásfalvi Petőfi-egyesületre*”; mint a melynek derék tagjai féltetvén a kapát, a kaszát és a vakoló kanalat, ünnepet ülnek évről évre saját jószántukból és szabad elhatározásukból. S a kik hazafias irányu önművelődésükkel jóravaló, derék tagjai mind a magyar hazának! E hazafias szellemnek hűségés ápolására és további haladásra buzdítván a tagokat, az ünnepélyt — általános és lelkes éljenzés közben — megnyitotta.

Ekkor *P. Habán Pál* messze hallzó hangon és hazafias tüzzel elszavalta a „*Talpra magyart*”. Majd *Lenkey Gyula* VIII. oszt. tanuló felolvasta a tamásfalvi „*Petőfi egyesület*” 10 koronás pályadíjjal kitüntetett dolgozatát a magyar szabadságharczról. Az egészséges hangsúlyozással, esengő hangon felvasolt szép munkát épügy, mint a védnöki megnyitót is közbe-közbe is zugo helyesléssel kísérte a hatalmas sokaság, mely az egyesület tágas udvarát színlitig megtöltötte s az egyesületi *dalkörrel* együttesen énekelte a több hazafias dalt. *Andrik Pál* egyesületi elnök szép szavakkal megköszönvén a vendégseregnek szíves megjelenését s kivált *Farkas Zoltán* védnöknek nagy és maradandó hatású beszédét, az egész nép kormenetre indult a kömüves fuvózenekar erőteljes kísérete mellett.

Bizony leszállt már a márcziusi alkony, midőn a tamásfalvi ünnep is véget ért.

Este népes közsorával ünnepelte meg a nagy napot a *rimaszombati kaszinó* és a *polgári olvasókör*.

A kaszinó este új helyiségében ünnepelte a szabadság napjának évfordulóját. Az ünnepi szónok dr. Veress Samu főgimnáziumi tanár, lapunk jeles tollu munkatársa volt, a ki a következő szép beszéddel ragadta magával az ünnepelő közönséget:

Tisztelt uraim!

Ez évről-évre mindig visszatérő legnagyobb nemzeti ünnepnapunkat a hazafias lelkesedés mámorában uszó lélek a szabadság hajnalhasadásának nevezte el, s tagadhatatlan az, hogy e poetikus elnevezés jogosult is. Az emberi művelődés több ezer éves története bizonyítja azt, hogy a szabadság eszméje soha egy népek lelkeiben sem bontakozott ki oly szűzies tisztaságban, oly eszményi fényességben, mint nálunk, magyaroknál. Rómában egy Caesar mellől kellett fölfakadni annak a piros nedveségnek, melytől az eszme bajnokai a szabadság fájának felvirulását remélték s Brutus tőre áldás helyett átkot fakasztott, — az új kor legclassicusabb népe, a francia, a zsarnokság ősi symbolumát a bastillet rombolta le, hogy a szabadságnak vérrózsákat fakasztó fáján felállítsa a nyaktitlöt. Csak a magyar nemzet történetében van egy márczius 15-ike, melynek vívmányaihoz nem fűződik semmi szomorú emlék, nem tapad semmi szenny, midőn az elavult politikai és társadalmi rend sötétségébe minden megrázkodás nélkül beviszi az emberi jogok és kötelességek fáklyavilágát, hogy ez által új fényt derítsen a nemzet életére.

De szeretik ezt a napot a szabadsájtó ünnepének is nevezni — és ennek is megvan a legteltesebb jogosultsága, mert e nap vívmányai között a gondolkodás szabadságát, illetve a gondolatok korlátlan megnyilatkozását kell tekintenünk annak a forrásnak, melyből a többi összes vívmányok fakadtak.

Azonban, igen tisztelt uraim, engedjék meg nekem azt, hogy az én mai felszólalásom e már jól ismert nyomokról némileg eltérjen.

En az 56 év előtti márczius 15-ét a *munka ünnepnapjának* tekintem.

Még pedig azért, mert szent meggyőződés az, hogy a mint az egyéni életben, úgy a nemzetek élettörténetében is a boldogulásnak csak egy kiapadhatatlan forrása lehet — s ez a *munka*. És mennyivel szebb,

mennyivel magasztosabb az a munka, mely nem önző egyéni érdekek szolgálatában áll, hanem az emberiség egy nagy csoportjának, egy nemzetnek boldogulását tűzi feladatául. Ezt a törekvést látom én a márczius 15-iki munkásokban, kiket nem a hangzatos jelszavakra felbuzdult lelkesedés, nem az önző hiúság vagy szereplési vágy vezetett, hanem az akkor felszabadult millió meg millió erők egyesítése, hogy a salus reipublicae szent elvének alapján egy egész nemzet minden rendű és rangú tagjának együttes boldogulását célzó intézményeket hozzanak létre.

Es midőn azt látjuk, hogy e munkában részt vesz a magyar nemzetnek minden tagja, fent és lent, kunyhóban és palotában, a nagyok a közgyűlési termekben, a kiesinyek, mint a méhráj, szétszórva a mezőkön: lehetetlen nem gondolnunk arra, hogy ebben a természetnek amaz örök törvénye érvényesült, mely megszabja és kötelességévé teszi mindennek a mi létezik, hogy dolgozzék, mert a munka maga az élet. Egy francia mélyen gondolkozó szerint a világ egy nagy dolgozó terem, melyben a munka sohasem szünetel s így a munka maga az örökkévalóság, melynek mindnyájan napszamosai vagyunk. — A gabonaföld, mely tele van kalással, dolgozik, — az erdő langy lebeletével dolgozik, — a folyam, mely atszeli a völgyeket, dolgozik, — a tenger, mely egyik kontinenstől a másikig görditi habjait, dolgozik — s a világok, melyeket a véghetelenségén át a nehezkedés ritmusa tart össze, dolgoznak. Nincs teremés, nincs dolog, mely renyhe mozdulatlanúságba merülhetne, minden mozgásban van, minden dolgozik s kényszerülve van arra, hogy kivége a maga részét a közös munkából, mert a mi nem dolgozik: eltűnik magától; vagy félrevetették mint haszontalan s alkalmatlan valami, melynek nincs létjogosultsága. Ez az egyetlen törvénye az életnek, mely nem egyéb, mint a folytonos tevékenységben levő erők összege, ez minden vallások Istene, s alapja annak a boldogságnak, melyet mindnyájan magunkban hordunk mint reményt és parancsoló szükségét.

Es dolgozott-e valaha nép többet mint a magyar 1848. március 15-én . . . ? Ásott-e valaha nép mélyebb fundamentumot a jövődő számára, mint akkor a magyar? Teremtett-e valaha nép nagyobb munkatért a munkások millióinak, mint a magyar?

Ezért tartom én e napot a munka ünnepnapjának. Igen t. Uraim! En hiszem azt, hogy az a magyar nemzet, mely több mint ezer éve már a legideálisabb czélokért küzdött, megértette azokat az eszméket, melyek 1848-ban munkásságának új tért nyitottak, — én hiszem azt, hogy ez a munka nemzet ama nagy nap óta az örökké valóság számára dolgozik, — én hiszem azt, hogy közeletünknek imént lefolyt csaknem másfél eztszendeje is, mely látszólag improductív volt, ismét mélyebbre ásta nemzetünk jövőjének fundamentumát s szélesebbé tette azt a tért, melyen a nemzeti erők érvényesülhetnek, — én hiszem azt, hogy ama nagy nap mai évfordulóján a hazafias munkásság hozsannáját zengik széles e hazában! Epen ezért teljes hittel, teljes reménnyel vagyok eltelve a nemzet jövője iránt s lelkem egész melegével Isten áldását kívánom a magyar nemzetnek minden kötelességét teljesítő munkás polgárára s ezeknek összességére a magyar hazára!

Eljen a haza!

A zajos éljenektől kísért szép beszéd elhangzása után *Farkas Abraham*, *Molnár József*, dr. *Szeless Ödön*, dr. *Kovács László*, *Fabry János*, *Farkas Zoltán* *Borne misza* László és még mások mondtak hazafias eszméktől duzzadó felköszöntőket. A hangulat mindvégig emelkedett volt, és a társaság javarésze csak a kora reggeli órákban oszlott szét.

A polgári olvasókör díszes és fényesen kivilágított nagytermében szintén szép számban jelentek meg az olvasókör tagjai, hogy meghallgassák *Böhm János* főgimnáziumi tanárnak szép ünnepi beszédét, melyet — a kör ezüst serlegével a kezében — gyakorlott szónoki lendülettel és magával ragadó hévvel mondott el az első fogás után. A mind formailag, mind tartalmilag igen sikerült díszbeszéd ekképen hangzott:

„Mélyen tisztelt ünnepelő polgártársak!

Rideg törvény nem szabja ki ránk, hogy a mai napot: márczius 15. ünnepeljük. Hatósági rendelet szigorú nem kötelez arra, hogy ma széles e honban megemlékezzék minden igaz hazafi a régiekről és a régi dicsőségről! Így van ez jól! Midőn a magyar nemzet ünnepelni akar, mikor százezrek ajkáról száll az ének, hogy magasztalja a nemzet nagy múltjának dicső eseményeit és nagyjait, akkor a magyar szívnek nem kell külön törvény avagy hatósági intézkedés, hanem törvény neki a hazafiai kegyelet a nemzeti multnak minden kimagasló embere és alkotása iránt, mely is szent áhitattal vallja:

Ez a föld, melyen annyiszor
Apáid vére folyt;
Ez melyhez minden szent nevet
Egy ezredév csatolt.

Itt küzdenek hőnért a hős
Árpádnak hadai;
Itt törtek össze rabigát
Hunyadnak karjai.

Szabadság! itten hordozák
Véres zászlóidat,
S elhulltanak legjobjaink
A hossu harc alatt.

Intézkedés számba megy neki a hazafiai lelkesedésnek ez a sugallata:

Még jönni kell, még jönni fog,
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százczek ajakán.

Ez a kegyelet és biztató lelkesedés ragadott ki minket is a kétköznap munkakörünkől és testet lelket nyugtózó gondjaink ezreiből, hogy néhány órát szenteljünk a márcziusi események emlékének, melyek hazánk legujabb történetében korszakalkotók. A hazának, a közös édes anyáknak nagy ünnepe a mai évforduló. Mint háládatos gyermekek hogyne vennék részt a legszebb családi ünnepélyek egyikében! Nézzük csak, tisztelt polgártársaim, ezen történeti eseményeket, melyek a mai nemzeti ünnepély alapjául szolgálnak!

Tekintetem visszazsáll a messze multba. Látom a

magyar nemzet évszázados küzdelmeit, elnyomatását és az éltető szabadság kivívására irányuló óriási erőpróbálgatását. Tekintetem átszellemül a biztos siker örömtől, midőn szemlélem az 1825—1848-ig terjedő időszak folyamán kifejtett reform-mozgalmat, mely úgy az országgyűléseinken, mint künn a társadalmi életben megindult. Eszlelem a nagy átalakulás áldását, melyet a nagy Szécsényi Istvánnak és a lánglelkű Kossuth Lajosnak népoktató, irányító, vezető és tette buzdító szavai, intézkedései és alkotásai mindenfelé árasztottak. Lelkesedve követem a szabad elvű eszmék diadalutját szép Magyarországon is és ugyanekkor átérzem azon korbeli nagyjainknak népet boldogító törekvéseit, midőn ugyanis azon fáradoztak, hogy legyen már valahára a magyar nép anyagi és szellemi jólétben; szünejenek meg az elavult régi intézmények: az urbárség, a robot, a kilenczed, a tized, a cenzura. Lépjén ezek helyébe új szellem, új élet: a polgári jog egyenlőség, azaz a törvény előtti egyenlőség, a polgári és vallási tekintetben, közös adózás és teherviselés, népképviselőten alapuló évenkénti magyar országgyűlés, felelős magyar miniszterium; legyen nemzeti bank és egyesülés Erdélyel; a katonaság esküdjék meg az alkotmányra; magyar katonáinkat ne vigyék külföldre; a külföldieket vigyék el tőlünk; legyen mindenek előtt szabad sajtó és szólás-szabadság. A holt latin nyelv helyett járja hivatalos nyelvként az országgyűléseken, a bíróságoknál, a köz-igazgatás és közoktatás terén az édes magyar nyelv. Legyen, más szóval, szabad magyar földön szabad magyar nemzet és nép és ha szabad, akkor lesz vagyonos is, művelt is, valamint ha vagyonos és művelt, lesz állandóan és igazán szabad, lesz saját sorsának szabad intézője és önmagának boldogítója.

Szabad nép, szabad földön! Nemzet számára ennél nincs magasztosabb életcéll! Ennek elérése érdekében adott a szabadságot szerető isteni gondviselés a magyarnak is ihletett prófétákat, a kik a népjogoknak és népszabadságnak evangéliomát szóval és tettel, tollal és karddal, sőt ha kellett a legsúlyosabb fogsággal és hősi halállal fennen hirdették. — Az 1848. év elején fényes volt a diadal, melyet a szabadság prófétái nálunk arattak: hisz a szabadság ígéje testet öltött, a nemzet jogos kívánsága nagyobbára teljesült. A tespedés és közöny tagyos télét követte a szabadság rügyfakasztó tavasza a nemzeti életnek ezerféle megnyilatkozásával.

S mily ragyogó megnyilatkozása a magyar népfenségnek volt az 1848-ki küzdelem! Mig ugyanakkor Páris utcáin gyilkos testvérharcz dühöng és a polgári vér áradata magával sodorja a királyi trónt és a hermelin palástot, addig nálunk a „legbékésebb forradalom” teljes diadalt arat és pedig aképen, hogy a magyar nemzet és a trón egymást kölcsönösen megértve, egy boldogabb kor hajnalhasadását érezték.

Azonban a békés boldogulást megszokták irigyelni a magyartól! Küzdve kellett küzdenie minden talpalatnyi földért. Küzdve kellett és kell küzdenie népjogának minden legkisebb jussáért és annak gyakorolhatásáért! A hon földjét újabb véraldozattal kellett megváltania; a magyar nemzetnek egy boldogabb jövőre való feltámadását a „nagyserű halál” okozta temetkezés árán kellett biztosítania! A várva várt feltámadás 1867. óta megindulófében van. A kő, mely a magyar szabadságot temette sirt igen soká lezárva tartotta, már jórég el van onnan mozdítva. Dicső elődeink, népünk megváltói voltak ebben is uttörőink.

Rajtunk, az utódokon immár a sor, hogy a nehéz sarkötvet teljesen és mindenkorra elgördítsük a sir szájáról! Hadd keljen ki onnan már valahára halhatatlanságban a magyar nemzet szabadsága! Hadd áraszsza áldását a magyar föld minden hű polgárára! Tegye szabaddá a trón fényében és kegyében levőknek szíveit minden elfogultságtól a magyar iránt! Értsék már meg valahára tent a hatalmasak és ide lent a körülöttünk és velünk együtt e drága honban lakó, velünk együtt reménykedő és a közös balsorstól velünk egyaránt tépett nemzetiségek, hogy a szabad magyar, szabad és hatalmas trónt biztosít alkotmányos urának és királyának minket; hogy a szabad magyar nemzet, miként ezt ezereves multja a napnál fényesebben bizonyítja, szabadságát testvériesen megosztja mindenkivel és senkit boldogulásában meg nem akaszt. Legyen valahára szabad minden polgár honpolgári jogainak gyakorlásában! Avagy szabadság e az, mikor a gyakorlati életben azt tapasztaljuk, hogy a hivatalnok akárhányszor nem politikai hitvallása szerint, hanem főnökének meghagyása nyomán kénytelen szavazni? Szabadság-e az, mikor az alkalmazott verejtékes munkájáért szerény fizetést buz és még ráadásul politikai meggyőződését is meg kell tagadnia, hogy valamilyen módon meg ne gyűljék a baja a kenyéradójával? Való igaz még igen nagy nálunk a politikai gyámkodás és rabszolgaság! Ez nem méltó a szabadságra hivatott magyarrhoz! Ezt nem akarhatták a szabadsáért küzdött és elvérzett nemzeti hőseink, ezt nem akarhatjuk mi sem! Rabok legyünk vagy szabadok! Ez a kérdés válaszszatok!

Legyünk tehát, tisztelt polgártársaim, mindannyian hű munkásai a magyar jólétnek, ápolói és védői a magyar szabadságnak! Álljunk meg, más szóval, becsülettel helyünket, kiki a hivatásában! Állja meg helyét hazafias küldetésében Polgári Olvasókörünk is! Hisz a jellemes polgárnak és a lelkiismeretes hivatalnoknak ernyedetlen munkája képezi talpközé a haza jövő nagyságának és jelen szilárdságának — „Itt élöd, halnod kell!” Elöd mint hasznos fia hazádnak és halnod mint hű fia hazádnak!

Igenis, édes hazánk, hasznos és hű fiad akarunk lenni; erre kötelez minket a mai emlékünnepe is! Rajtad kívül nincsen számunkra hely! Mi itt akarunk jó s balsorsban élni, itt meghalni és megszentelt honi földedben megpihenni! Te pedig, édes haza, élj és tündökölj dicsőfényben, mint a magyar névnek és a régi és jövő magyar dicsőségnek élő tanuja évezredeken át! Eljen a haza!”

Zajos tapsvihar és harsány éljenzés tört fel a beszéd után a teremben, jelezvén, hogy a szónok szavai és nemes eszméi előtt megnyitottak a szívek s azok ott szíves befogadásra és visszhangra találtak.

Alig csillapult meg az éljenzés s felállott *Králik Béla*, a ki a kis serleget tartván, sikerült pohárköszöntőt mondott a Kossuth fenségese szellemének ápolására. Zúgó helyeslés követte szavait. — Majd felugrott *Fodor Emil*, az állami gyermekmenhely ifju tisztviselője s nagy tűz-

zel-hévvél elszavaltja saját szerzeményű esinos, alkalmi versét *márczius Idusáról*, melyből, mint legszebbet, a következő részt közöljük:

Kossuth apánk jóságos szép arca
Fenn a legben tüzfénylőn ragyog,
Egyszerre csak megzendül a himnus:
Ok éneklék a hős magyarok!
És a dallam átjárva a léget
Végigsuhan az országon át:
Kárpatoktól le az Adriáig
Ünneplik márczius Idusát!

Szabó József alelnök a polgári olvasókör tagjaira, *Farga Lajos* pedig az élő legnagyobb kuruczra, a békeszerző *ősz Thaly* Kálmánra üritett poharat hatalmas lelkesedést kelte. Ugy 1/211-re járt már az idő, midőn megjelentek a körben a kaszinó képviselőiben: dr. *Kovács* László polgármester, *Farkas* Zoltán, dr. *Zehery* István, dr. *Cziner* Miksa, *Kathona* Geza, *Loysch* Odón, *Lengyel* Iván, *Bérczy* Kálmán, *Tóth* Béla *Szombath* György és még számosan.

A polgármester lendületes, szép beszédben fejezte ki a kaszinó testvéries üdvözlését a polgári kör ünneplő tagjainak. Hasonló szellemben, a testvéries egyetértés érdekében szólalt fel *Farkas* Zoltán is a kaszinó nevében. Meleg üdvözlőkre a kör elnökség megbízásából *Komáromy* Géza fogimnáziumi tanár, mint választmányi jegyző felelt, talpraesett, szép beszédben tolmácsolván a polgárság mélyen átértett szeretetét, rokonszenvét és tiszteletét a kaszinói testvérek iránt.

Aztán dr. *Cziner* Miksa az iparpártoló egyesület és egy „nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság” megalakítása érdekében, dr. *Zehery* István pedig nagy szónoki készséggel reflektálva az összes előtte elmondott felkészítőkre, a testvériség szent eszméjére mondott zajosn megjelenezett köszöntőt. *Varga* Lajos nagyon ügyes és hangulatos beszédje után. Ekkor lelkes éljenzés közben megjelent a rimaszombati választókerület népszerű országgyűlési képviselője *Farkas* Abrahám, aki a nála megszokott egyszerű, keresetlen szavakkal, de melységes meggyőződéssel hirdette, hogy a polgárság legtöbb életszükséglete és legszentebb kötelessége partolni a hazai ipart, mert csak az az ország lehet hatalmas, melynek erős, gazdag ipara és kereskedelme van. Hangos éljen.

Aztán megindult a toasztok árja. Zengett a dal. Pengett a cimbalom. Az emelkedett lelkes hangulat csak a hajnali órákban szűnt meg, amikor is ki-ki nyugalomra tért.

Igy ünnepelt a megyei székvaros.

Ráhón. Az 1848-iki, nemzetünk életében mindenkor emlékeztetés események hatása alatt, a ráhói ág. hitv. evang. elemi népiskola tantermében, márczius 15-én délután 3 órakor az egyház két tanítójának, *Cziner* Pálnak és *Jaczkó* Jánosnak díszesrendű buzgalma és lelkes kezdeményezése folytán, a növendékek hazafias, nemzeti iskolai ünnepélyt tartottak.

Márczius 15-ének megünneplése s az akkor történetek nagy jelentőségének újból és újból való kegyeletes felelevenítése, ma már magyar hazánk minden hazafias irányú erkölcsi területében kötelességszerű, általánosan bevett szokás s ilyen szempontból a ráhói ünnep nem igényelhetne különösebb kiemelés, mint a többi hasonló körülmények között megtartott ünnepélyek.

Azonban tekintetbe véve azt, hogy Ráhón ilyen ünnepélyről eddig egyáltalán még csak szó sem volt, úgy, hogy ez volt a legelső, figyelembe véve továbbá azt is, hogy az emlékünnepen nemcsak a ráhói intelligencia, hanem a híveknek egy igen tekintélyes része is résztvett, mely a szereplő növendékek nagy türelemmel és szakértelemmel betanított és előadott szavallatait s énekeit lelkesedéssel hallgatta — ezt az ünnepélyt, mint a ráhói hazafiasan gondolkodó és érző, bár totul beszélő közönség, magyaros érzelmének megnyilatkozását nagyobb jelentőségűnek kell tekintenie és szíve mélyéből kell üdvözölnie minden magyar embernek.

Az egyháznak érdemekben gazdag felügyelője *Ruthény* Béla és gyöngéd lelkű neje, ez ünnepélyes alkalommal, megható módon szaporították azon tetteiknek számát, a melyekért őszinte s igaz hálával fogják emlegetni emberszeretetüket s nagy jóságukat még haló porukban is azok, kiket jó sorsuk e két ideális lélek közelébe hozott.

Az ünnepély végeztével ugyanis a felügyelő ur bőkezűsége megvendégelte a 80 főből álló gyermekseréget, mely boldogságtól sugárzó arccal fogadta és vitte haza a bőségesen adott jókat, hogy még otthon a családi körben is átérzzék e nap fontosságát, mely nekik most zsenge korukban ilyen lukullusi lakomat, apáknak és anyáknak pedig a jobbágyság nyomasztó terhe alul való fölzsabadulást adta ajándékképpen, önként! . . .

Vajha e kezdetnek méltó folytatása lenne! Vajha mind megvalósulnának ama szép remények, a melyek e hazafias kezdethez fűződnek.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 14-én délután dr. *Kovács* László polgármester elnöke alatt közgyűlést tartott, melyen a városatyák szép számmal jelentek meg.

Dr. *Kovács* László polgármester üdvözlö a megjelenteket, kegyeletes szavakkal emlékszik meg a város 28-án át működött számtanácsosáról, az elhunyt *Szontagh* Károlyról, ki a város ügyeit kötelességtudóan, gondosan és lelkiismeretesen látta el. A város tanácsa koszorút helyez a ravatalra, testületileg résztvesz a temetésen. Indítványát, hogy a nyug. számtanácsos érdemeit jegyzőkönyvben megörökíti, s részvétét a családdal jegyzőkönyvi kivonaton közli. — az indítványt egyhangulag elfogadták.

Az állami elemi és polgári leányiskola végleges elhelyezésére alkalmas telek megvétele érdekében a tanács az ideiglenes szerződést megkötötte *Hamaliár* Lajos és ifj. *Lengyel* Pálné birtokosokkal 21791 koronáért veszik meg az 1260 négyszögöl területet.

Az építkezésekre és beruházásokra 400000 koronás kölcsönt javasol a tanács.

Az ingatlan vételéhez a közgyűlés 47 szavazattal névszerinti szavazás útján hozzájárult, a határozat a törvényhatósághoz jóváhagyás végett felterjesztetik.

A leányiskola új épületben való elhelyezését is sz-

vázás útján döntötték el s ehhez is hozzájárult a közgyűlés.

A 400000 koronás amortizációs kölcsönre nézve a polgármester felvilágosítással szolgál, hogy az összeg az iskola, méntelep építésére, vásártér rendezésére, „Harom Rózsá” atalakítására szükséges s az összeg hovatartozása előtt a közgyűlés tárgyalni fogja az ügyet.

Névszerinti szavazás útján kimondotta a közgyűlés a kölcsön felvételét.

Bornemisza László alispánt kintüntetése alkalmából a közgyűlés f. hó 18-án küldöttségileg fogja üdvözölni.

A városi tisztviselőknek a 10% os dragasági pótlék megszavazása iránti kérvényét a közgyűlés elutasította, de a tisztviselői fizetések rendezésére egy bizottságot küldött ki.

Miután még a polgármester bejelentette, hogy a képviselői választási jog rendezése tárgyában elrendelt összeírás városunkban f. hó 16-án kezdetét veszi, — a közgyűlés véget ért.

Színház.

Oly hosszú idő óta végre egy társulat, mely még a mi közönségünket is meg tudja mozgatni. Ez pedig nagy szó és jobb kritikát alig lehetne mondani egy színtársulatra mint azt, hogy még Rimaszombatban is teli ház előtt játszott.

A színi kritikának is nehéz helyzete van egy ilyen társulattal szemben. Anyira megszoktuk már a sok mindentelre csepürágó trüppöt, hogy most, az igazi művészi színvonalon álló társulattal szemben lehetetlen, hogy ne legyünk elfogultak. De viszont kellemes helyzete is van a kritikának, mert nem kell az eddigi szokásos agyondicsérés művészetét követni, ez már olyan társulat, hogy megállja, sőt megköveteli az igazságos kritikát, olyan társulat, a melynek művészi erővel nem lehet a szokásos sablonokkal végezni. Mindenesetre örülhet a város, hogy most és a jövőben igazán kiváló szórakozásra tett szert. Ama bizonyos színpártoló egyesület, a melyről régebben annyit sok szó esett, most már csak meg fog alakulni?

Kívánatos volna, hogy minél előbb megkezdődik az agitációt addig, míg közönségünk el van telve a színházi élvezettel.

Mielőtt a részletes kritikára térnék, általánosságban még egyet! Sehol a világon nincs meg az a neveléses szokás, a mi itt nálunk divik. Az t. i., hogy a nők kalapban ülnek a színházban. Színházi helyiségünk számtalan mézériáihoz ezt is hozzávéve, sok ember emiatt nem jár a színházba. Tisztelt hölgyeim, határozzák el magukat! Utóvégre is kevés ember megy azért a színházba, hogy az előtte ülő hölgyek hatalmas tollakkal ékeskedő kalapjába gyönyörködjék.

Nagy elismeréssel adóznánk azoknak a hölgyeknek, a kik szakitanának ezzel az igazán neveléses divattal. Tehát le a kalapokkal és éljenek a kalaptalan hölgyek! Szerdán folyó hó 9-én *Ruttkay* György négy felvonásos színművét a „Sötétség”-et adták félig telt ház előtt. A darab közönségünk előtt még ismeretlen volt. Egy érdekes problémát fejtetget a szerző, szembesítve az u. n. katonai becsületet a közönséges polgári becsülettel. A darab kritikájával annak idején a fővárosi sajtó bőven foglalkozott és így szükségtelenek tartjuk, sőt nevelésesnek tartanánk magával a darabbal foglalkozni. *Bogyó*, a társulat kitűnő komikusa ez uttal komoly szerepben állta meg a helyét. *Jávor* Árnika kiváló drámai bősű, méltó partnere volt *Rajz* Odón. Az összejáték jó volt. Ki kell még emelni *Niczky* né játékát.

Csütörtökön a kultuszminiszterium három fogalmazójának operettje: a „Bob Herceg” vonzotta a közönséget. A társulat nő tagjairól minden jót, ellenben a férfi tagokról ezen előadáson *Bogyó* és *Mezei* kivételével vajmi kevés dícsérendőt mondhatunk *Harkanyi* Gizella pompás *Bob herceg* és ha néha talán egy kissé el is téveszti a taktust, temperamentumos játékaival mindent helyreállított. A nadrágszerep neki esztetikai szempontból különben is ajánlatos. *Berczik* Margit, a társulat legtrüffirőzebb énekesnője *Annie* szerepében ragyogott énekművészetét. Kár, hogy a tolettjei megvalogatásánál kevesebb rutinnal és izléssel találkozunk *Bogyó* nagy derűltséget keltett nem éppen jól betanult és a parlament kiigyezés miatt nem is nagyon időszerű kupléival. *Rajz* Irénke, a társulat kis táncművésznője szépen tánczolt. A közönség megtöltötte a színházat és lelkesen tapsolt a művészeknek.

Pénteken: a merkantilista opera, a „Szulamit” került színré fel helyarákkal, telt ház előtt. *Reviczky* Etel kissé durva, de erőteljes és szép csengésű hangján szépen énekelte az ó-héber melódiákat.

Szombaton *Lehár* Ferencz fülbemászó muzikájában gyönyörködött a közönség. A „Drótos tót” históriáját *Tukoray*, *Lendvai*, *Bogyó*, *Kiss* Pista, *Berczik* és *Rajz* Odón tették élvezetessé, az összes személyzet kitűnő összejátéka mellett.

Vasárnap két előadás volt. Délután „*Mátyás* diák” ment, — a mint az már a délutáni előadásoknál szokott, meglehetősen gyenge előadásban, este pedig a sovány librottájuk, de dallamos muzsikájú „*Vándor-legény*” operettet adták. *Lendvai* Miczi hercezig herceg volt. *Berczik* Margit a szokott rutinnal énekelte, ellenben gyenge izléssel öltözködött. *Bogyó*, mint minden szerepében, úgy ezuttal is kitűnő volt és *Szabó* Pálnak is mintha ezen előadáson megerősödött volna a hangja.

Hétfőn félhelyarákkal a „*Tavas*”-t adták teljesen telt ház előtt. A jegyelárúsító üzlet kirakatában már délután ki volt téve az a nálunk eddig nagyon is szokatlan hirdetés, hogy „*Minden* jegy elfogyott.” Az előadás teljesen korrektt volt. A legerősebb kritikának sem lehet szava ellene. *Harkanyi* szép tolettjével, csengő hangjával és kitűnő játékaival ragadta magával a közönséget. Különösen az első felvonásbeli „*Izabella*” kuplénak volt zajos hatása. *Reviczky* Etel jól játszotta a gyorsan kiművelt szobalány szerepét, *Kiss* Pista kitűnő partnere volt *Bogyó*, *Berczik*, *Ignát*, *Barna* és a többi szereplők is teljes erejükből járultak a sikerhez.

A többi előadásról jövő számunkban.

A Szegény-Gyermek-Konyha czéljaira *Kohn* József egy drb. juhot, dr. *Báróssy* Gyuláné 4 koronát küldött. Fogadják őszinte köszönetemet. — Rimaszombat, 1904. márczius 15. *Dr. Marikovszky Istvánné.*

Ertesítés.

A Gömör-Kishontvármegyei Magyar Közművelődési Egyesületnek f. evi márczius hó 14-én tartott választmányi gyűlésén hozott határozatból kifolyólag értesitem egyesületünk t. tagjait, hogy az **e hó 18-ra hirdetett közgyűlést** — közbejött akadályok miatt — **elhalasztottuk.**

A később tartandó közgyűlés idejét annak idején meghívók útján fogjuk közze tenni.

Rimaszombat, 1904. márczius 14.

Váry János, egyesületi titkár.

Hírek és vegyések.

25 éves jubileum. Osgyan költő-papja s lapunknak régi aranyszavú munkatársa *Kemény* Lajos, ág. h. ev. lelkész f. hó 10-én ünnepelte lelkészi pályájának 25. évfordulóját a legszűkebb családi és baráti körben. E jubileum alkalmából hosszabb közlemény érkezett szerkesztőségünkbe, a melyet azonban helyszűke miatt csak a következő számban közölhetünk. De örömmel és okvetlenül közölni fogjuk. Addig is üdvözöljük a jubilánst!

Egyházfelügyelő választás. A bugyikfalva — szilistye — gesztesi ág. hitv. evang. egyház megüresedett felügyelői állásába *Langhoffer* Viktor rimaszombati kir. aljárásbíró választotta meg.

Partelnök választás. Az országgyűlés kebelében ismét megalakult nemzeti-part *Szentiványi* Árpád kövvi kerületi képviselőt, a régi nemzeti párt és a szabadelpvpart volt alelnökét választotta meg elnökévé.

Városi mérnök választás. Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 10-én *Bornemisza* László alispán elnöke alatt tartott közgyűlésen választás útján töltötte be a *Jaczkó* Pál mérnök nyugalomba vonulása folytán megüresedett városi mérnöki állást. Jelöltetett három pályázó: ifj. *György* Lajos, *Frank* Dezso és *Brajjer* Lipót, kik közül egyhangulag ifj. *György* Lajos kenderesi származású okl. mérnököt választották meg. Az új tisztviselő a hivatalos esküdt nyomban letette.

Közgyűlés. A rimaszombat-tamásfalvi ág. h. ev. egyházközség f. hó 13-án a délelőtti istentisztelet után évi re. des közgyűlést tartott *Kubinyi* Aladár felügyelő és *Glauf* Pál főesperes-lelkész iker elnöke alatt. A közgyűlésnek szép számban egybegyűlt tagjai örvendetes tudomásul vették, hogy az egykor szegény egyháznak a böles vezetés és a hívők fokozódó aldozatkeszege folytán csupán takarekpenztári vagyona ma már jóval meghaladja a 15 ezer koronát. A múlt évi számadásokat átvizsgálva, a közgyűlés egyhangulag elfogadta a pénzügyi bizottságnak és az egyház-tanácsnak javaslatát, mely szerint a számadásokat a legnagyobb rendben találta, azokat lezárta és hosszú évek során paratlanul buzgó és lelkiismeretes pontossággal az egyház anyagi fellendülésén önzetlenül munkálkodó pénztárosának *Szontagh* Károlynak a felmentést elismerésének és köszönetének jegyzőkönyvbe iktatásával megadja és őt — az azota immár Istenben boldogult! — fölkeri, hogy állását továbbra is megtartsa. — Megállapítván az 1904. évi költségelirányzatot és felvévén az adózók lajstromába az újonnan jött egyháztagokat, a közgyűlés az elnökség lelkes éljenzésével ért véget.

Halalozások. Az utolsó néhány nap alatt a halál mely sebeket ütött köztiszteletben álló családok tagjainak szíven. F. hó 11-ikén *Koncz* Károly nép- és iparbanki pántárnok négy éves kis leánya halt el váratlanul. — Temetése f. hó 12-én nagy részvét mellett ment végbe.

Folyó hó 12-ikén pedig egy tisztos nő özv. *Soós* Miklósné szül. *Fayn* Sarolta hunyt el városunkban 71 éves korában. Az elhunytban *Cseh* János iparostársunk neje és *Soós* Miklós az Agrárbank tisztviselője édes anyjukat gyászolják. — Temetése hétfőn nagy részvét mellett ment végbe.

Hétfőn f. hó 14-iken reggel *Szontagh* Károly, nyugalmazott városi számvéző az ág. hitv. ev. egyház pénztárnoka hunyt el 72 éves korában hosszas betegeskedés után. A városnál hosszú időn át folytatott tevékeny munkásság után csak egy év előtt nyugalomba vonult öreg ur visszavonultan élt az utóbbi időben. A kik ismerik, becsülték és szerették a derék öreg urat, ki azelőtt mélyen érdeklődött különösen a városi és egyházi ügyek iránt. A városi házan, az ág. ev. templom tornyán és a polgári olvasókörben kitűztek a gyászlobogót a halál hírvétele után, mely széles körökben őszinte részvétet keltett. Temetése szerdán nagy részvét mellett ment végbe.

Az országgyűlési képviselőválasztói jog szabályozása és rendezése tárgyában a m. kir. belügyminiszterium az előkészítő lépések megtétele érdekében a 20 évesnél idősebb (1883 ik év előtt született) magyar állampolgár férfi lakosok összeírását rendelte el. Ezen fontos és a politikai jogok szélesebb alapokra fektetése érdekében történő összeírás folyó hó 16-án városunkban is kezdetét veszi; ennek végrehajtására a város és a politikailag hozzácsatolt puszták 4 kerületbe osztattak be, mint a kiküldött 4 összeíró biztos működési körére, kiknek nehéz és fáradságos munkájában a lehető segélynyújtása iránt a nagyközönséget ezuttal is felkérjük. Kívánatos, hogy a közönség az összeíró kiküldötteket támogatassa annyival inkább, mert a statisztika czéljaira szolgáló adatokat semmiféle adóztatási célra felhasználni nem szabad, sőt 2 hónapi elzárás és 600 korona pénzbüntetés terhe alatt az összeíróknak tilos a bevallott adatokat másokkal közölni. A ki pedig az összeíróknak tudva hamis adatokat vall be, — 100 korona pénzbírsággal sújtható a kir. járásbírósg által.

Részvét. A rimaszombat-tamásfalvi ág. h. ev. egyházközség presbitériuma f. hó 16-án délelőtt fél 12 órakor testületileg jelent meg *Kubinyi* Aladár felügyelő és *Glauf* Pál főesperes-lelkész vezetésével az elhunyt *Szontagh* Károly gyászoló családjánál, a hol az özvegy előtt *Kubinyi* Aladár felügyelő tolmácsolta rövid, megható szavakkal az egyházközség őszinte részvétét és fájdalomát, a melyet hosszú időközön át önzetlenül áradó özvegy pénztárosának váratlan halála okozott. Az özvegy zokogva mondott köszönetet.

Kirándulás. A nagyrőzei állami polgári és felső kereskedelmi iskola növendékei a tanári kar vezetése alatt a husvétii szünetidőben tanulmányi utra mennek *Olaszországba.*

A főszorosás vármegyénkben t. hó 21-ikén veszi kezdetét városunkban a rimaszombati járással. A Zólyomban sorozó bizottság a garamvölgyi járásban kezdi működését, úgy, hogy vármegyénkben most kivételesen két-sorozó bizottság fog működni.

A kerületi betegsegélyző pénztár évi közgyűlését t. hó 13-án d. e. tartotta az olvasókör helyiségében Rábely Miklós elnöke alatt. Az iparhatóságot dr. Glauf Pál városi főjegyző képviselte. Az igazgatóság jelentését, mely szerint a bevétel volt 31494 kor 22 fill., kiadás 28198 kor. 11 fill., maradvány 3296 kor. 11 fill. A tagok száma 1903 év végén: 2773 fi, 253 nő, összesen: 3026, 249 taggal több mint az 1902. évben. Tápdíj: 4411 kor. 90 fill., gyógyítási és temetési költség: 16411 kor. 01 fillér adatott ki. Az igazgatóság és felügyelőség jelentése tudomásul vétetett. Megválasztották az igazgatóság tagjaivá: Tóth Béla, Králík Béla és Zsuffa Kálmán az önellők, Fulay György és Ernyei Vilmos az alkalmazottak részéről. A felügyelőség tagjaivá: Szójka Pál és Kovács Zsigmond az önellők, Dobos Jenő, Schwarz Miksa, Zádori Gábor és Ferenczy József az alkalmazottak részéről. Végül egyhangulag elhatározta a közgyűlés, hogy az iparosok nyugdíjintézte javára 500 koronás alapítványt tesz, melyre évenként 10 éven át 50 koronát fizet be. — Ezzel a gyűlés az elnök életével véget ért.

Vasutépítési engedély. A losonczyvidéki h. é. vasut részvény-társaságnak Poltar vagy Zelena állomástól Kokováig vezetendő gőzvasútra szóló vasutépítési engedély érvénye egy évre meghosszabbított.

Pótnyugtázás A rimaszombati ált. ipartestületi nyugdíjgyűlését alapítókéje javára e hó 5-én rendezett aláczos jelmez-estély alkalmából utólag befolyt Molnár József úrtól 5 korona adomány, mely összeget köszönettel nyugtázva a tiszta maradvány 360 korona; ezen összegben bent foglaltatik a Percz Samu ur által kisorsolt 10 koronás arany 17 kor. 80 fillér jövedelme is.

Kovács István, egyll. pénztárnok.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon résztvevő jóakaróinknak, kik legközelebb elhunyt kedves kisleányunk elvesztése felett mely bánatunkat a végtisztesség tetelen való megjelenésük által is enyhíteni igyekeztek, hálás köszönetünket nyilvánítjuk. *Koncz Károly és családja.*

Köszönetnyilvánítás. Mindazok, kik felejtetlen kis leánykánk elhunyt alkalmából részvénytulajdonosokkal igyekeztek véghetetlen fájdalomunkon enyhíteni, fogadják ez uton hálás köszönetünket.

Csillag Mór és neje.

Gömöri Ede

vendéglőjében jó minőségű **csongrádi bor** literenként 30 krért kapható házakhoz kihordva.

Pályázat.

A Gömörmezei Nép- és Iparbank **számgyakornoki** állásra pályázatot hirdet Javadalmazás: 1000 kor. rendes évi fizetés és megfelelő évi jutalom

Felhívtnak mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy kereskedelmi iskola elvégzését, esetleg eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányaikat **folyó évi április hó 30-ig** előírt igazgatóság czimére küldjék be.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Rimaszombat, 1904. márczius hó 15.

1—2.

Az igazgatóság.

Értesítés.

Alulírott értesitem Rimaszombat város és vidékének hölgyeit, hogy megboldogult édes atyám: **Safranka Dániellel** hosszú éveken át közösen vezetett és jó hírnévnek örvendett

női ruhaszabó-műhelyünket

továbbra is fentartom és azt — mint eddig — saját felügyeletem alatt vezetni fogom, miért is erről tudomást venni és engem gyakori megrendeléseikkel felkeresni tisztelettel kérem.

Leánya-növendékek úgy helyből, mint vidékről — a ruhavarrás és szabás elsajátítása czéljából — feltogadtatnak, sőt 1—2 vidéki növendéket teljes ellátásra is elfogadok.

A t. hölgyközönség szíves pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Rimaszombat, 1904. márczius hó.

Özv. Percz Lajosné,
szül. **Safranka Irma.**

1—3.

Pincze-bérbeadási hirdetemény.

789. sz. — Szab. Rimaszombat r. t. város az Erzsébet-terén fekvő pénzügyigazgatósági bérbáz négy pincze helyiségét 1904. évi augusztus hó 1-től kezdődő 6 évre bérbeadási.

A bérbevételre vonatkozó zárt ajánlatok bánatpénzzel felszerelve **1904. évi május hó 18-ának** d. e. 12 órájáig nyújtandók be a polgármesteri hivatalhoz, hol délután 2 órakor szóbeli árverés is fog tartatni.

Kikiáltási ár:

1. az I. számú pincze évi 30 korona.
2. a II. számú pincze évi 100 korona.
3. a III. számú pincze évi 40 korona.
4. a IV. számú pincze évi 84 korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 %-ja.

A város részére 1/4-ed évi felmondás köttetik ki.

Egyéb feltételek a polgármesteri hivatalban tudhatók meg.

Rimaszombat, 1904. évi márczius hó 12-én.

Dr. Kovács, polgármester.

Kiadó lakások.

Tamásfalán (a volt Molnár Lajos-féle házban) **két lakás:** az egyik 4 szobás, a másik 2 szobás, a hozzá tartozó melléképülésekkel **1904. év május hó 1-től** bérbé kiadó. — A lakások megtekintése, valamint a feltételek iránt értekezhetni lehet **Szabó József** mészáros tulajdonossal. 6—*

Eladó.

A Dóák Ferencz-utca 12. szám alatti bolthelyiség összes lakó és melléképületeivel s a Tompa-utczára néző kerttel, — valamint az **Andrássy-ut 3-ik szám** alatt 18 öl front széles, 258 □ öl területi építési hely szabad kézből eladó.

Ugyanitt **két szoba, konyha, éléstár-ból** álló udvari lakás 1904. évi május 1-étől **bérbé kiadó.** — Ertesítést ad: **Institúris Endre** ügyvéd Rimaszombatban. 2—3

Hirdetemény.

76. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1904. évi 432. számú végzése következtében **Kovács Miklós** ügyvéd által képviselt **a tornalljai takarékpénztár** javára **dr. Molnár Ferencz és neje** ellen 300 korona s járuléka erejéig 1904. évi február hó 18-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 940 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabeli butorok képek, szőnyegek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírószág 1904. évi V. 48/3 sz. végzése folytán 150 korona tőkekövetelés, 300 kor. 1903. évi augusztus hó 24-ik napjától járó 6%-os kamatai 1/3% váltódíj és eddig összesen 63 korona 24 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Rimaszécsben, a helyszínén leendő eszközlésére **1904. évi márczius hó 28-ik napjának délelőtti 10 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs, 1904. évi márczius hó 9-én.

Kovács Géza, bir. végrehajtó.

A rimaszombati új főgymnasium

közelében a **Losonczy-utca 51. sz.** alatt levő s egy nagyobb utczai és kisebb udvari lakásból álló ház, udvarral, kerttel és melléképülésekkel együtt **szabad kézből eladó** — Értekezhetni ugyanott **özv. Borsody Károlynénál.** 4—4

Hirdetemény.

72. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék 1904. évi 845/p. számú végzése következtében **dr. Krausz Gyula** ügyvéd által képviselt **Weisz Miksa** nyustyai lakos felperes javára **Koller Miksa** tornalljai lakos alperes ellen 1500 korona s járuléka erejéig 1904. évi február hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 3183 korona 80 fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: szobabeli butorok, különféle ruhakelmék, kész ruhák s egyéb tárgyak nyilvános eladatnak.

Mely árverésnek a tornalljai kir. járásbírószág 1904. évi V. 34/2. számú végzése folytán 1500 korona tőkekövetelés, ennek 1904. évi január hó 15-ik napjától járó 6%-os kamatai és eddig összesen 138 korona 4 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Tornallján, alperes lakásán és üzlethelyiségében leendő eszközlésére **1904. évi márczius hó 29-ik** napjának d. e. 9 órája kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Tornallján, 1904. évi márczius hó 14-én.

Záborszky Sándor, kir. bir. végrehajtó.

Keresek.

Sajó-Varkonyon egy jó forgalmu kocsmavendéglő és mészárszéssel összekötött üzletbe egy alkalmas egyént keresek **folyó évi április 1-ére,** aki 1000 kor. biztosítékot nyújtani képes. Keresztény vallásu előnyben részesül. Bővebb felvilágosítás bármikor szerezhető **KRÉMER JÓZSEFNÉL**

Sajó-Varkony. 2—2

A „Tompa“-szállodában

Gede István vendéglős kitűnő minőségű **putnoki ó-bort** — utczán át kimérve — literenként 30 krért árusít. 6—*

Bérbeadó.

Kossuth-utca 1. szám alatt **Herzog Zsigmond-féle** üzlethelyiség szobával együtt bérbeadó. — Felvilágosítást ad: **Kern Adolf.** 2—2

Hirdetemény.

58. 577. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti keresk. és váltó kir. törvényszéknek 1903. évi 101248. és 109928. számú végzése következtében **dr. Pajor Rezső** ügyvéd által képviselt **Podvinecz és Heiszler czég** javára **Sipos Imre** ellen 770 korona és 2310 korona s járuléka erejéig 1903. és 1904. évben foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 2050 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: benzin-motor, cséplő kasznai, szecska-vágó, szóró rosta, ponyvák, tizedes mérleg, gép-szijak, bika-tinók, szekér és sertések nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. bíróság 1903. évi V. 442. és 9041/2. számú végzése folytán 770 kor. és 2350 korona tőkekövetelés, ennek 1904. évi deczember hó 1-ső napjától járó 6%-os kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 265 korona 84 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Bénán, a helyszínén leendő eszközlésére **1904. évi április hó 7-ik** napjának d. e. 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszécs, 1904. évi márczius hó 9-én.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Gentry

legjobb osontlevélpapír.

Kapható:

Rábely Miklós

könyv- és papirkereskedésében Rimaszombat.

Készít:

meghívókat, eljegyzési és lakadalmi értesítéseket, mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkákat izlésesen és jutányos árban.

Hirdetemény.

1245. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati takarékpénztár** végrehajtónak **Gömöri Miksa** végrehajtást szenvedő elleni 3000 kor. s járuléka iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Rimaszombat városában fekvő s a rimaszombati 1145. számú telekjegyzőkönyvben A. 2. sor, 2952/1, b/2. hrzi szám alatt foglalt beltelekből, a B. 8. alatti Gömöri Miksát 1/3-ad részben megillető jutalékra 2666 kor. 66 fillérben megállapított kikiáltási árban elrendeltetik s annak megtartására határnapul **1904. évi május hó 17-ik** napjának délelőtti 10 óráját Rimaszombatban, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatósághoz tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alul is el fognak adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 266 kor. 67 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-czikk 42-ik §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezeihez letenni vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1904. évi február hó 25-ik napján.

Velez, kir. tsvszéki albiró.